

ABUZURILE COMISE ÎN FAMILIE ASUPRA COPIILOR

ABUZUL EXERCITAT ÎN FAMILIE ASUPRA MINORILOR*

SORIN M. RĂDULESCU*

ABSTRACT

FAMILY ABUSE AGAINST MINORS

This study is a general analysis of data included in the statistics of the General Directorate of Romanian Penitentiaries with respect to violent crimes, sexual crimes and crimes related to deviations from social cohabitation rules in 2007. The study assesses, for this purpose the distribution, according to various indicators (sex, age, original environment, the relationship with the aggressor), of the victims of the abovementioned crimes, and also emphasizes the main risk factors which impact on, or cause, victimization rates.

Keywords: violent crimes, sexual crimes, crimes including deviation from social cohabitation rules, victim, victimization, penitentiary population, risk factors.

În luna octombrie 2007, în totalul general al populației penitenciare din România, existau un număr de peste 10 000 de deținuți, închiși pentru anumite infracțiuni contra persoanei și unele infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială². Majoritatea (peste 70%) dintre ei au fost închiși pentru infracțiuni de omor, circa 20% se aflau în detenție pentru comiterea infracțiunii de viol, iar restul pentru comiterea a diferite infracțiuni vizând abuzuri sexuale și alte acte violente (vezi *Graficul nr. 1*).

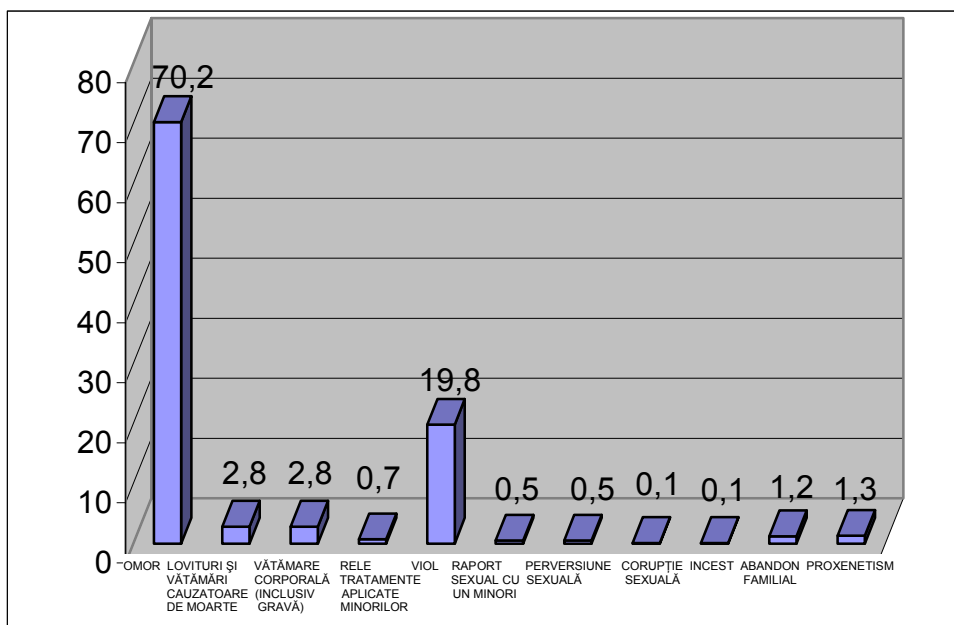
* Analiza secundară a statisticilor penitenciarelor din România.

• Address correspondence to Sorin M. Rădulescu: Institutul de Sociologie al Academiei Române, Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5, 050711 București, România, e-mail: mihai46@clicknet.ro

¹ Date fiind erorile existente în statisticile fiecărui penitenciar în parte, am procedat la o analiză secundară amănunțită, excluzând din totalul de deținuți pe aceia care au comis acte care nu au deloc sau au doar puțină legătură cu diferitele forme de abuz sexual și violență împotriva copiilor.

Graficul nr. 1

Distribuția deținuților în penitenciarele din România, în funcție de infracțiuni comise prin violență, infracțiuni de natură sexuală și altele vizând conviețuirea socială.

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, oct. 2007.

Din totalul deținuților, peste 90% au fost condamnați în mod definitiv.

Analiza secundară a datelor furnizate de penitenciarele (și centrele de reeducare) din România ne-a dat posibilitatea obținerii unui lot distinct de 390 de deținuți, reprezentând numai 3,8% din totalul general de deținuți, închiși pentru diferite infracțiuni contra persoanei și alte infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială. Dintre cei 390 de deținuți, 245 (62,8%) au fost condamnați pentru infracțiuni de natură sexuală asupra copiilor din familia proprie sau a partenerii de cuplu, inclusiv concubinei, iar 145 (37,2%) au fost condamnați pentru violențe asupra acestor copii³.

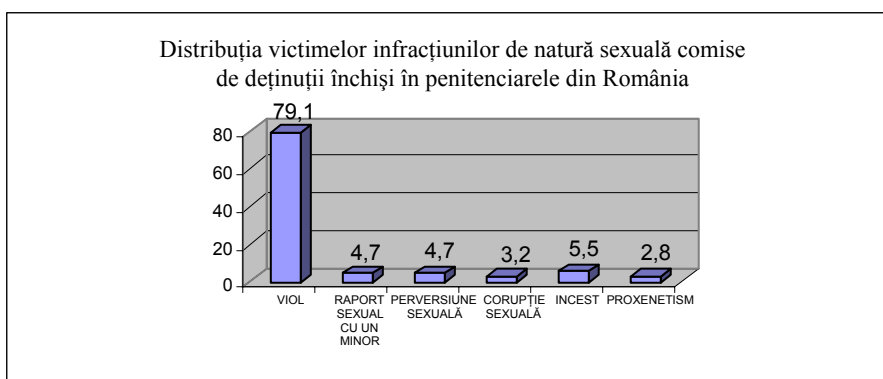
1. CARACTERISTICI ALE VICTIMELOR ABUZULUI SEXUAL ASUPRA COPIILOR

În ceea ce privește prima categorie de deținuți, cei sancționați pentru infracțiuni de natură sexuală, aceștia au supus abuzului sexual un număr de 253 de

³ Am ales această modalitate de selectare a deținuților menționați, deoarece, așa cum am menționat deja, datele centralizate de Administrația Națională a Penitenciarelor cuprind mai multe erori, motiv pentru care am preferat să centralizăm noi înșine informațiile primite de la fiecare penitenciar și centru de reeducare în parte.

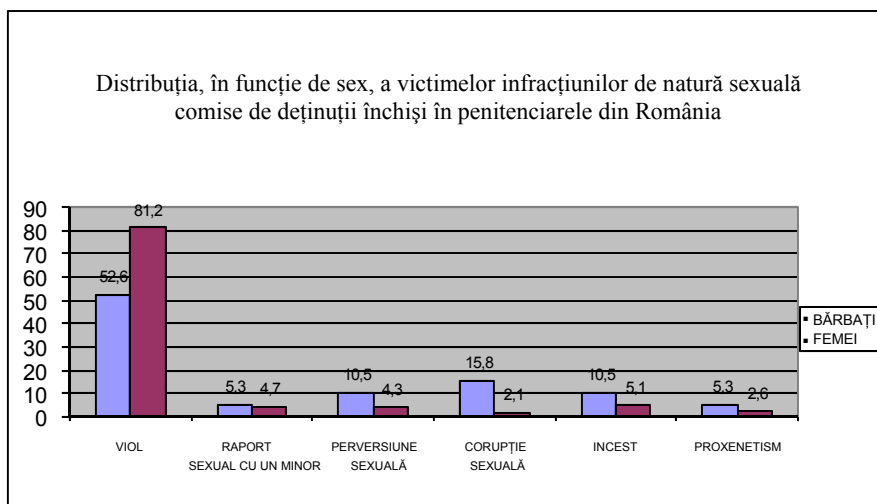
victime⁴din familia proprie, a partenerii de cuplu sau a concubinei. Majoritatea covârșitoare a victimelor (peste 79%) au fost supuse violului, victimele celorlalte infracțiuni de natură sexuală situându-se fiecare sub 5,5%, pondere care caracterizează victimele incestului (vezi *Graficul nr. 2*).

Graficul nr. 2

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Graficul nr. 3

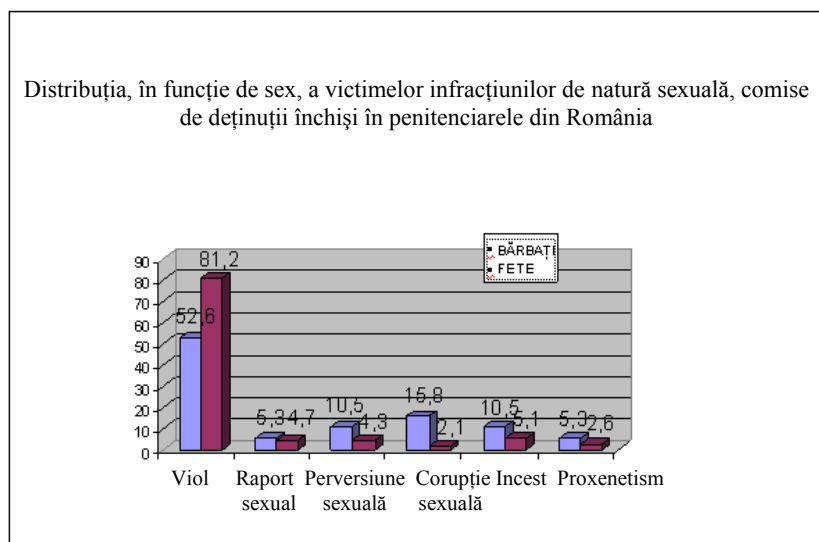

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

⁴ Diferența între numărul de deținuți și numărul de victime se datorește faptului că unii deținuți au victimizat câte doi copii (în special, pe cei proprii).

În raport cu distribuția în funcție de *sex* a victimelor infracțiunilor de natură sexuală, băieții, dar mai ales fetele au fost supuse, cu precădere, violurilor. Spre deosebire de fete însă, victime în special ale violurilor (în proporție de peste 81%), băieții au fost victimizați, exceptând violurile, într-o măsură mai ridicată decât fetele, și prin alte acte de abuz sexual, în primul rând prin corupție sexuală (aproximativ 16% din totalul victimelor băieți), perversiune sexuală, circa 11% din acest total) și incest (de asemenea, circa 11% din totalul victimelor de sex masculin) – (vezi *Graficul nr. 4*).

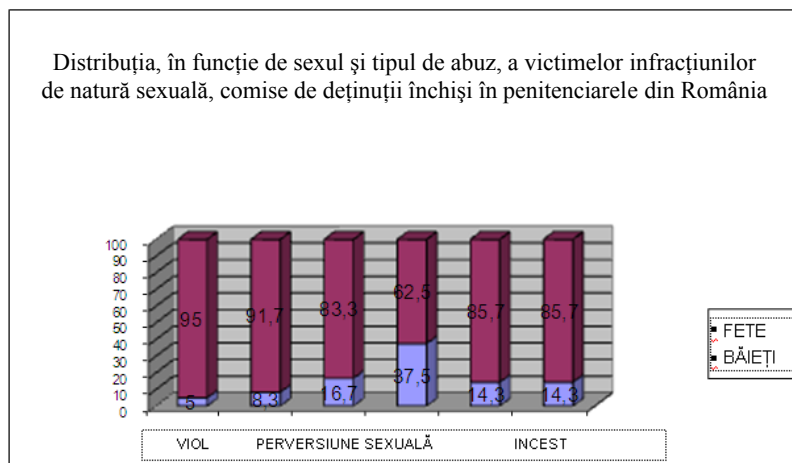
Graficul nr. 4

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

În mod comparativ, totuși, fetele au fost însă, în proporții mult mai ridicate decât băieții, victime ale tuturor infracțiunilor sexuale, mai ales ale violurilor, raporturilor sexuale cu majori, ale incestului și proxenetismului (vezi *Graficul nr. 5*). De altfel, din totalul celor 253 victime ale diverselor categorii de infracțiuni de natură sexuală, 92,5% au fost fete, comparativ cu numai 7,5% băieți.

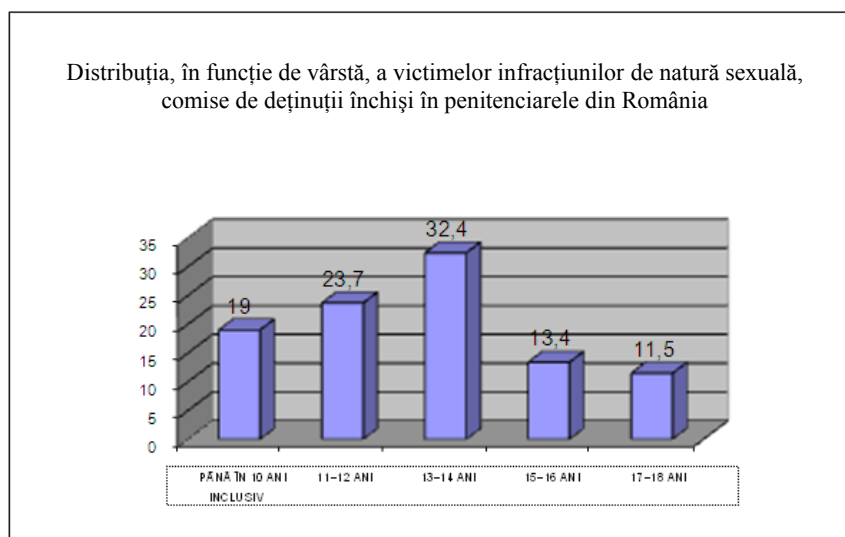
Graficul nr. 5

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

În funcție de *vârstă*, grupurile de vârstă 13–14 ani (circa o treime din total) și 11–12 ani (aproape 24% din total) au fost grupurile cele mai victimizate, iar grupul de vârstă 17–18 ani (11,5% din totalul de victime) a fost cel mai puțin victimizat (vezi *Graficul nr. 6*).

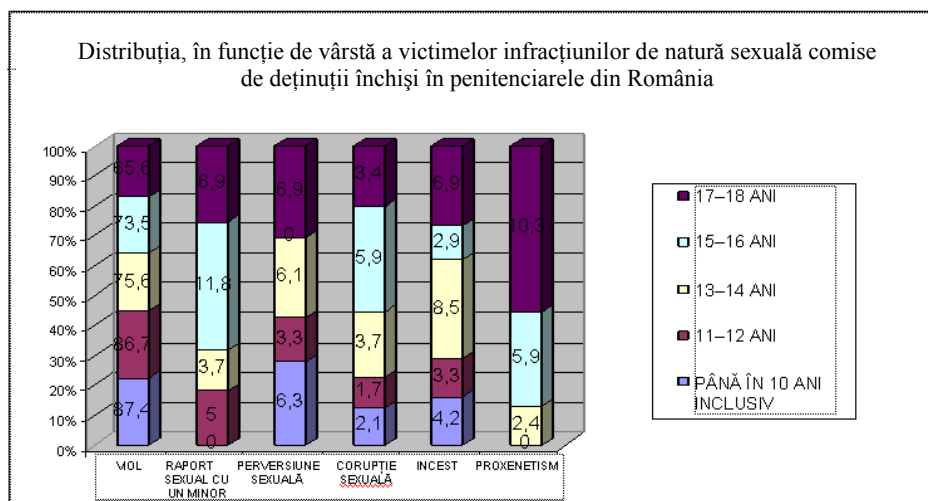
Graficul nr. 6

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Din totalul tuturor grupurilor de vârstă, ponderile cele mai mari le dețin victimele violurilor, care s-au „recrutat”, cu precădere, din rândul categoriilor de vârstă cele mai tinere (până în 10 ani inclusiv și 11–12 ani) – (vezi *Graficul nr. 7*). Nu trebuie ignorat, pe de altă parte, și faptul că la ponderea ridicată a violurilor la care au fost supuși copiii între 11–12 ani (86,7%), se adaugă și proporția raporturilor sexuale cu un major (5%), ceea ce ridică ponderea victimelor violurilor din acest grup de vârstă la aproximativ 92%. Raportul sexual cu un major este, de asemenea, a doua formă de victimizare, după viol, care caracterizează grupul 15–16 ani. Trebuie menționat, în plus, că, dacă incestul victimizează, cu precădere, copiii din grupul de vârstă 13–14 ani, proxenetismul afectează, în primul rând, grupul (fete sau băieți) celor plasați în intervalul de vârstă 17–18 ani. Această ultimă formă de victimizare este absentă în cazul grupurilor cele mai tinere de vârstă.

Graficul nr. 7

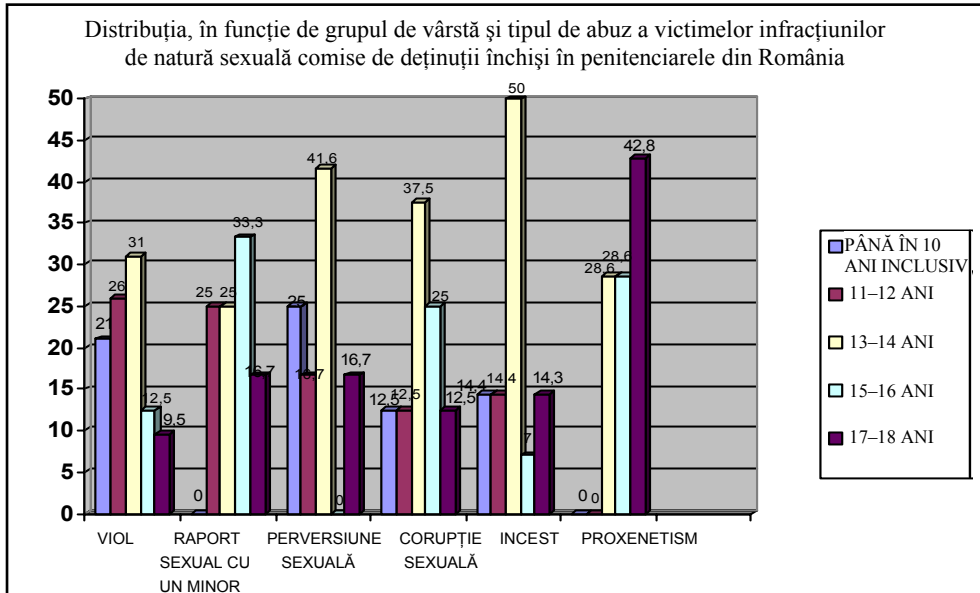

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Distribuția diferențiată în funcție de fiecare categorie de vârstă și tip de abuz (vezi *Graficul nr. 8*) arată că riscul cel mai mare de a fi supus unui act de viol și de a avea relații sexuale cu un major îi caracterizează pe cei între 13–14 ani și 11–12 ani, cel de a fi supus perversiunilor sexuale și incestului este specific celor din același grup de vârstă 13–14 ani, în timp ce cel mai mare risc de a fi supus unui act de proxenetism caracterizează, cu prioritate, grupul celor între 17–18 ani.

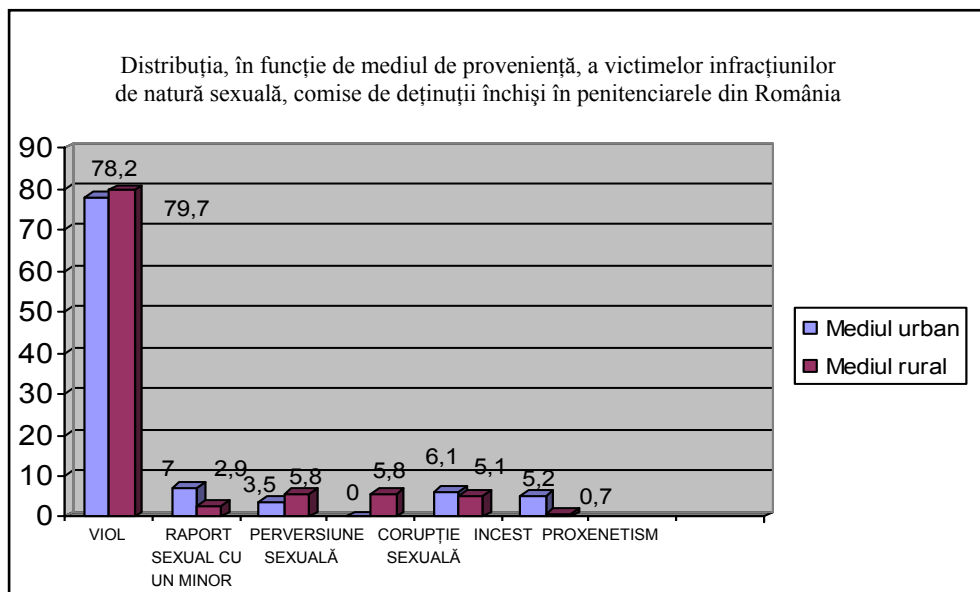
În funcție de distribuția victimelor în raport cu *mediul de proveniență*, atât în mediul urban, cât și în cel rural, violurile ocupă cea mai mare pondere în ansamblul actelor de victimizare (circa 79% în medie) – (vezi *Graficul nr. 9*). În mediul urban, raporturile sexuale între un major și o minoră și actele de incest dețin ponderile cele mai ridicate imediat după violuri, iar în mediul rural, ponderi mai ridicate după viol dețin actele de perversiune și corupție sexuală.

Graficul nr. 8

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Graficul nr. 9

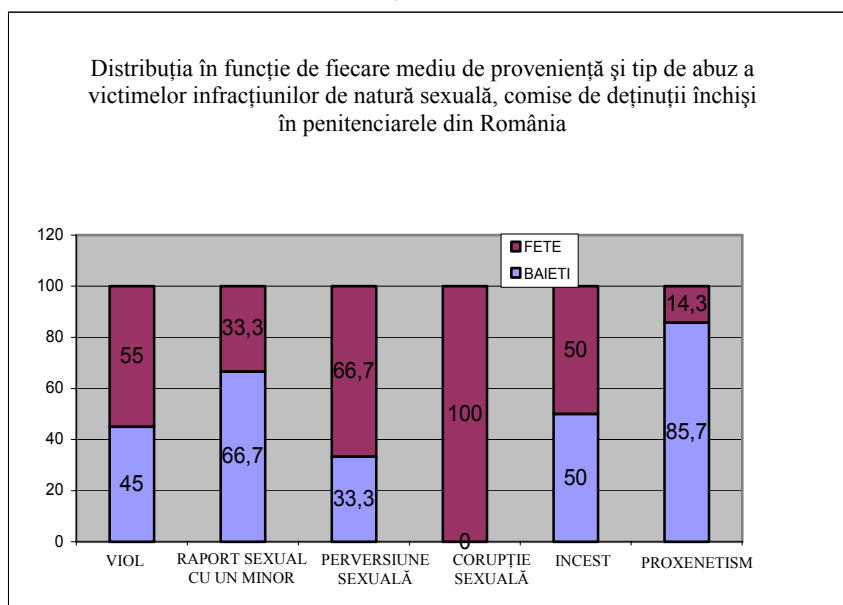

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

În mod comparativ, pe fiecare zonă de proveniență în parte, în mediul urban au loc, cu precădere, acte de proxenetism și raporturi sexuale între majori-minore, în timp ce în mediul rural au loc, în special, violuri, perversiuni sexuale și acte de corupție sexuală. Actele de incest caracterizează, în măsură egală, ambele zone de proveniență (vezi *Graficul nr. 10*).

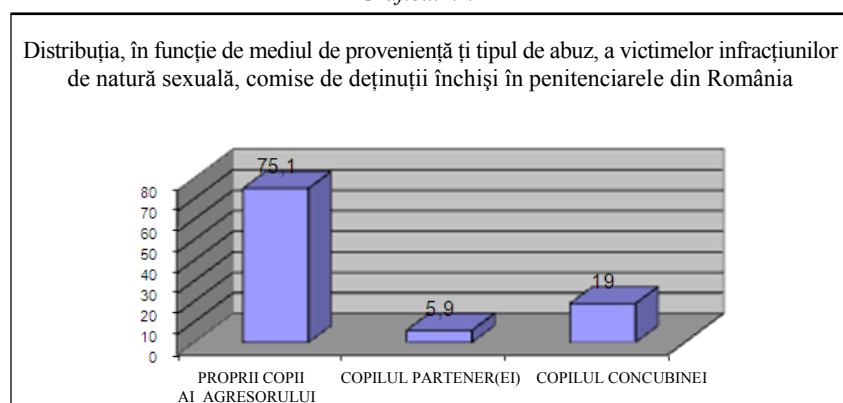
În funcție de *relația victimei cu agresorul*, categoria cea mai victimizată este propriul copil al agresorului. Peste trei sferturi din copiii abuzați sexual sunt cuprinși în această categorie (vezi *Graficul nr. 11*).

Graficul nr. 10

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Graficul nr. 11

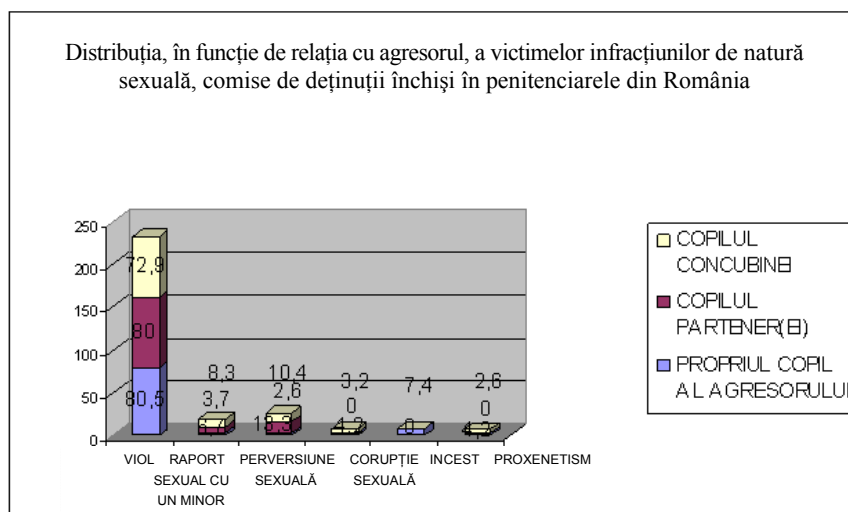

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Circa 80% dintre ei au fost violați de proprii părinți. De asemenea, peste 7% dintre ei au fost supuși unor acte de incest⁵ (vezi *Graficul nr. 12*).

O pondere la fel de mare de victime supuse violului sunt copiii partenerului/parteneriei, care, de asemenea, se confruntă cu riscul cel mai mare de a fi supuși perversiunilor sexuale și, într-o măsură mai mică, riscului de a avea raport sexual cu o persoană majoră (adultă). În schimb, această categorie pare exceptată de la acte de abuz sexual, precum corupția sexuală, incestul și proxenetismul. În ceea ce privește copiii concubinei, aceștia se confruntă într-o măsură mai mare (în cadrul acestei categorii) cu riscul de a fi violați sau a fi supuși unor perversiuni sexuale, precum și acela de a avea raporturi sexuale cu o persoană adultă.

Graficul nr. 12

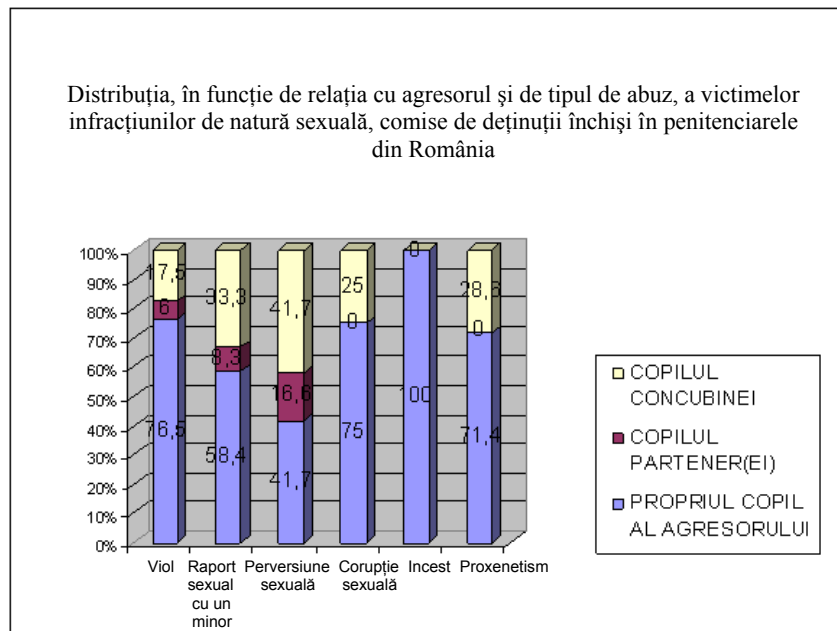

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

În funcție de fiecare tip de abuz și relația victimei cu abuzatorii, se evidențiază, din nou, faptul că proprii copii ai acestora sunt supuși, în mai mare proporție decât celelalte două categorii, incestului, violului, corupției sexuale și proxenetismului (vezi *Graficul nr. 13*).

⁵ Distincția dintre cele două forme de abuz sexual (viol și incest) este, în opinia noastră, relativă, acestea fiind doar categorii cu caracter juridic.

Graficul nr. 13

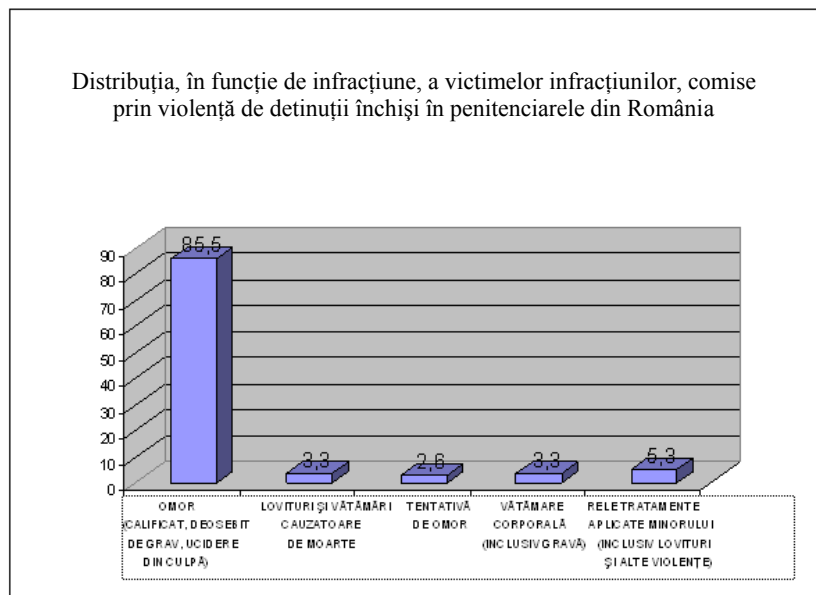
Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Pe de altă parte, în timp ce copiii partenerului/partenerei se confruntă, în special, cu riscul de a fi supuși perversiunilor sexuale, copiii concubinei se confruntă cu un risc mai ridicat de a fi victimizați prin perversiuni sexuale și de a avea raporturi sexuale cu un major sau a fi violați.

2. INDICATORII PRINCIPALI CARE CARACTERIZEAZĂ VICTIMELE VIOLENȚEI ÎNTREPRINSE ASUPRA COPIILOR

Exceptând deținuții care au fost condamnați pentru infracțiuni de natură sexuală și copiii victime ale abuzului sexual, în luna octombrie 2007 existau în penitenciarele din România un număr de 145 deținuți, condamnați pentru infracțiuni comise prin violență asupra propriilor copii, copiilor partenerului/partenerei sau ai concubinei. Aceștia au avut ca victime un total de 151 de copii, dintre care circa 89% au fost supuși unor infracțiuni grave de omor și loviri (vătămări) cauzatoare de moarte, peste 5% au fost supuși unor rele tratamente (inclusiv loviri și alte violențe), iar restul au fost victime ale unor tentative de omor sau vătămări corporale (inclusiv grave) – (vezi *Graficul nr. 14*).

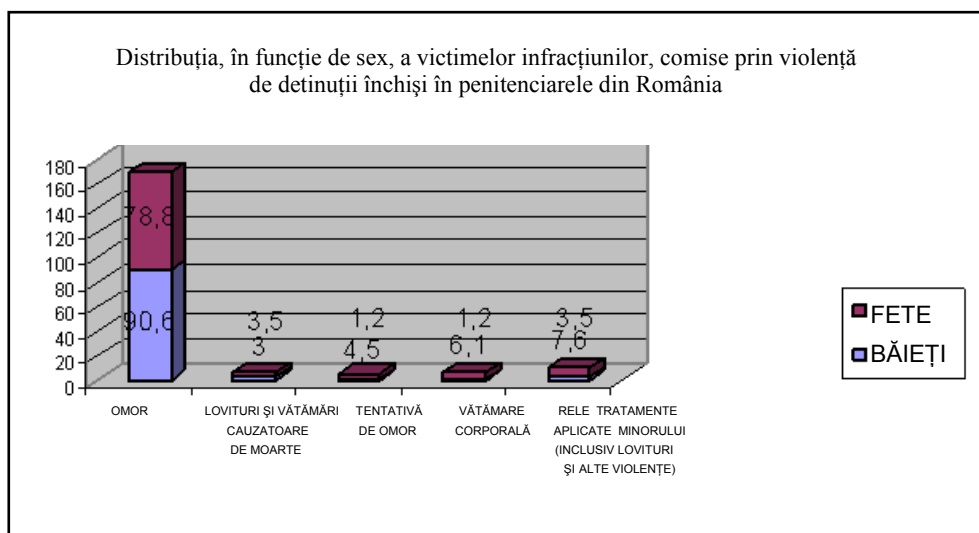
Graficul nr. 14

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Victimele infracțiunilor de omor dețin ponderea covârșitoare (85,5%), victimele celorlalte infracțiuni comise prin violență având ponderi relativ mici în ansamblu.

Graficul nr. 15

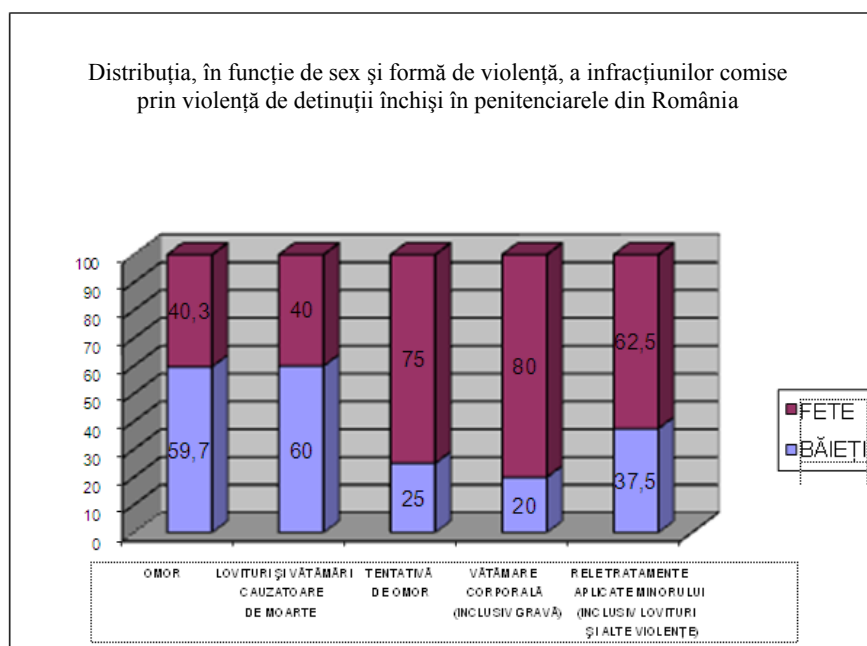
Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Peste 56% dintre victime au fost fete, iar circa 44% au fost băieți. În ansamblul actelor de victimizare suferite de băieți, cele mai multe (90,6%) au fost acelea datorate omorurilor, iar – în ponderi mult mai scăzute – cele datorate loviturilor și vătămarilor cauzatoare de moarte (3,5%), precum și relexor tratamente aplicate minorului (inclusiv loviri și alte violențe – 3,5%) – (vezi *Graficul nr. 15*).

Din totalul actelor de victimizare suferite de fete, ponderile cele mai mari le dețin, la fel ca și în cazul băieților, cele datorate omorurilor (aproximativ 79%), relexor tratamente aplicate minorului (7,6%) și vătămarilor corporale (peste 6%).

Comparația dintre victimele de ambele sexe arată că băieții au un risc mai mare de a fi victimizați prin omoruri și lovituri (vătămări) cauzatoare de moarte, iar fetele se confruntă cu un risc mai ridicat de a fi victimizate prin vătămări corporale (inclusiv grave), tentative de omor și relexor tratamente aplicate minorului (inclusiv loviri și alte violențe) – (vezi *Graficul nr. 16*).

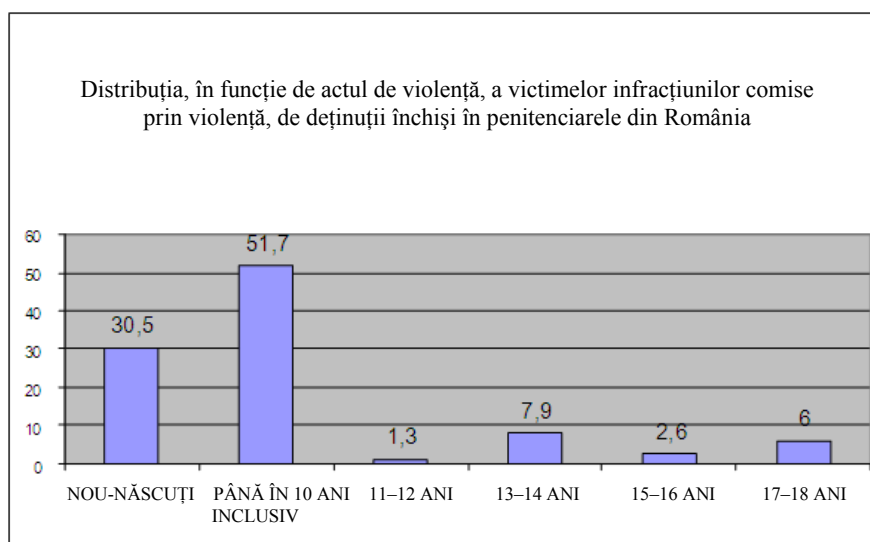
Graficul nr. 16

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

În ceea ce privește distribuția victimelor în funcție de *vârstă*, cele mai multe victime ale infracțiunilor comise prin violență există în rândul categoriei de vârstă până în 10 ani – inclusiv – și al nou-născuților (vezi *Graficul nr. 17*).

Graficul nr. 17

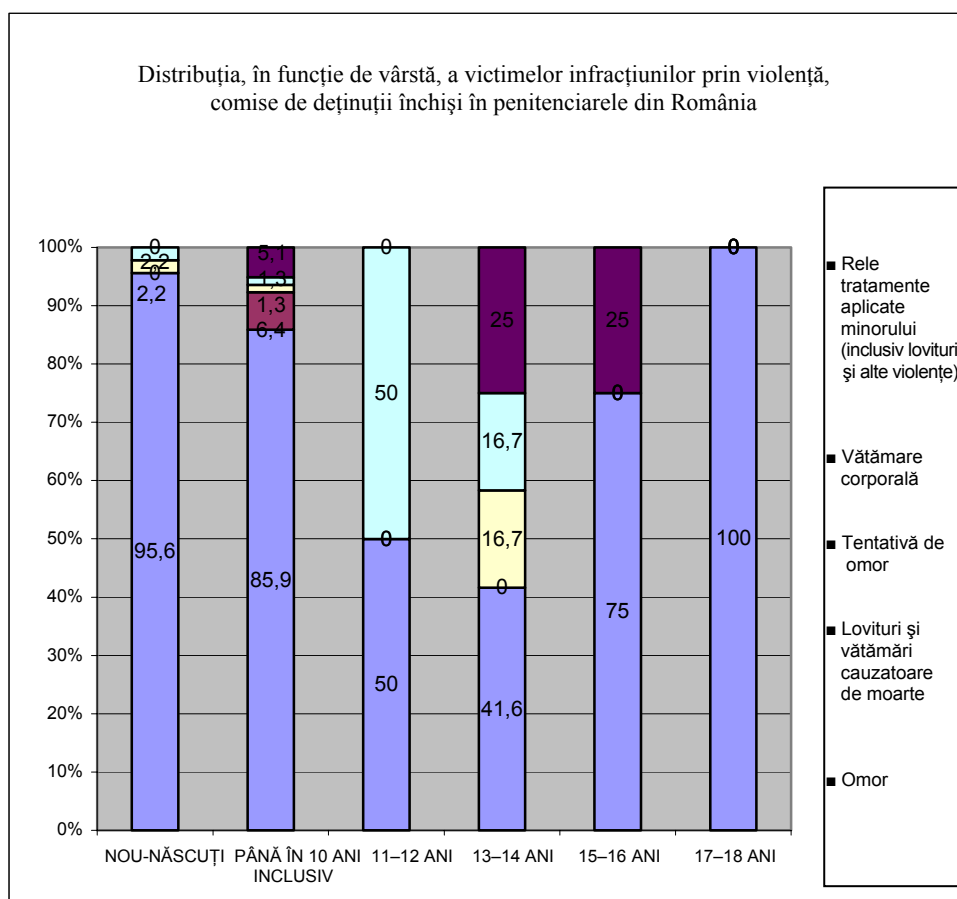

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Pentru toate grupurile de vârstă, dar, mai ales, pentru cel între 17–18 ani, acela care cuprinde nou-născuți, precum și pentru cel al copiilor până în 10 ani, omorul (inclusiv cel calificat, deosebit de grav, și uciderea din culpă) este infracțiunea cu ponderea cea mai mare (vezi *Graficul nr. 18*). Deși includ mai puține cazuri, victimele relelor tratamente acordate minorului (inclusiv lovirile și alte violențe) fac parte, cu precădere, din grupul de vârstă 13–14 ani și 15–16 ani. Pentru grupul de vârstă 11–12 ani, exceptând omorurile și vătămrile corporale (inclusiv grave), celelalte infracțiuni de natură violentă sunt absente. La rândul său, grupul victimelor cu vârsta între 15–16 ani s-a confruntat numai cu acte de omor și rele tratamente aplicate minorului (inclusiv loviri și alte violențe), în timp ce privitor la grupul celor cuprinși în intervalul de vârstă 17–18 ani, omorul este singura infracțiune comisă prin violență cu care s-au confruntat.

În mod comparativ, pe grupuri de vârstă și acte de violență (vezi *Graficul nr. 19*), circa 52% dintre victimele infracțiunilor de omor și 50% dintre relele tratamente aplicate minorului fac parte din grupul copiilor până în 10 ani, iar peste 79% dintre victimele din grupul nou-născuților s-au confruntat cu pruncucideri (34,1%), tentative de omor (25%) și vătămări corporale. Loviturile și vătămrile cauzatoare de moarte afectează în totalitate copiii până în 10 ani, în timp ce jumătate din tentativele de omor și 40% dintre vătămrile corporale afectează grupul de vârstă 13–14 ani.

Graficul nr. 18

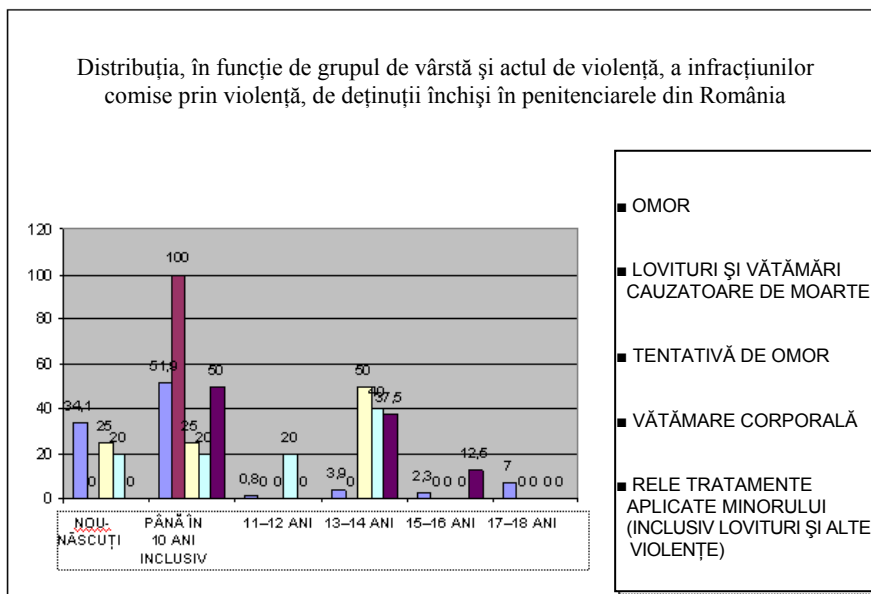

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Grupul de vârstă 17-18 ani este cel mai puțin victimizat prin infracțiuni violente.

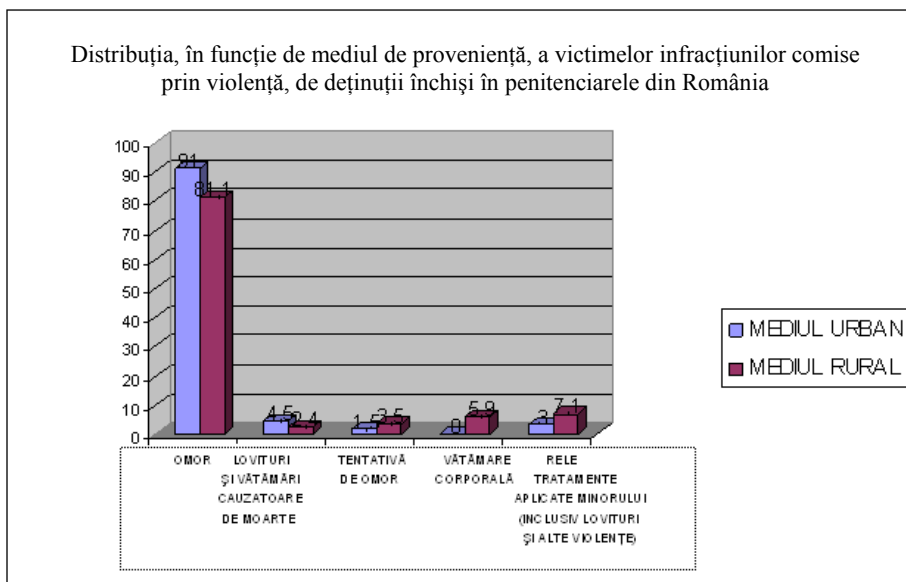
Distribuția victimelor în funcție de *mediul de proveniență* arată că peste 56% dintre victime locuiesc în mediul rural și aproximativ 44% locuiesc în mediul urban. În ambele medii, dar mai ales în mediul urban, victimele omorurilor dețin cea mai mare pondere din totalul victimelor. Urmează, în ordine, victimele relelor tratamente aplicate minorului (inclusiv lovituri și alte violențe) și ale vătămării corporale, care au ponderi mai ridicate (dar mult mai mici, comparativ cu cele ale omorurilor) în mediul rural și victimele loviturilor și vătămărilor cauzatoare de moarte, care au o pondere mai mare în mediul urban, dar, de asemenea, sensibil mai mici decât cele ale omorurilor (vezi *Graficul nr. 20*)

Graficul nr. 19

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Graficul nr. 20

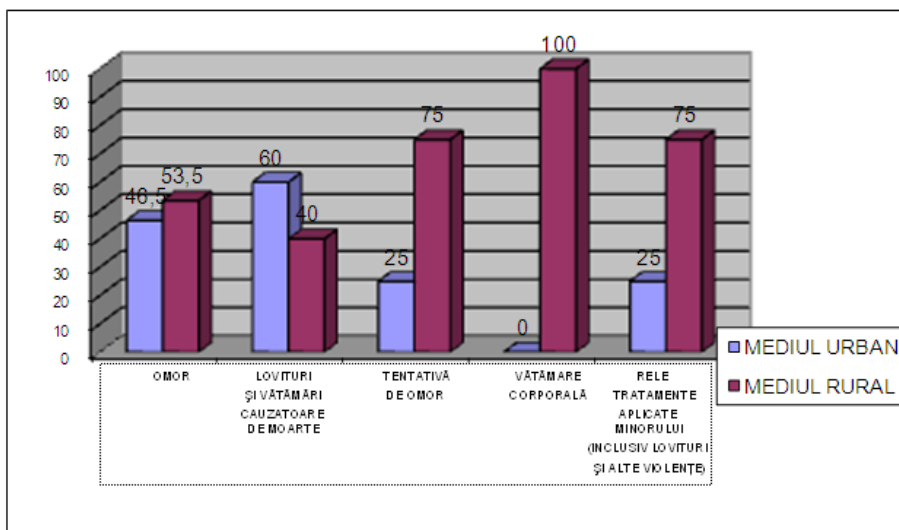
Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Comparația între victimele celor două medii de proveniență lasă să se întrevadă faptul că victimele din mediul rural s-au confruntat, cu excepția loviturilor și vătămarilor cauzatoare de moarte, într-o măsură mai mare, cu toate celelalte infracțiuni violente menționate, în timp ce victimele din mediul urban au fost, într-o măsură mai mare, victime ale loviturilor și vătămarilor cauzatoare de moarte. Pe de altă parte, victimele vătămarilor corporale locuiesc în exclusivitate în mediul rural (vezi *Graficul nr 21*).

În funcție de *relația victimei cu agresorul*, aproximativ 80% dintre actele de violență s-au comis de către agresor asupra propriului copil, iar circa 18% contra copilului (copiilor) concubinei. Numai 2,6% dintre actele de agresiune au avut loc contra copiilor partenerii(ului). Circa 86% dintre copiii proprii ai agresorului au căzut victimă omorurilor, aproximativ 7% au avut parte de rele tratamente (inclusiv loviri și alte violențe), iar restul au fost victime ale unor lovituri și vătămări cauzatoare de moarte sau vătămări corporale (vezi *Graficul nr. 22*). La rândul lor, trei sferturi dintre copiii partenerului/partenerii (doar 4 cazuri în total) au căzut victimă omorurilor, iar un sfert au fost victime ale unor tentative de omor. În ceea ce privește copiii concubinei, peste 85% au fost victime ale infracțiunii de omor, iar 15% au fost victimele unor lovituri și vătămări cauzatoare de moarte (7,5%) și unor vătămări corporale (7,5%).

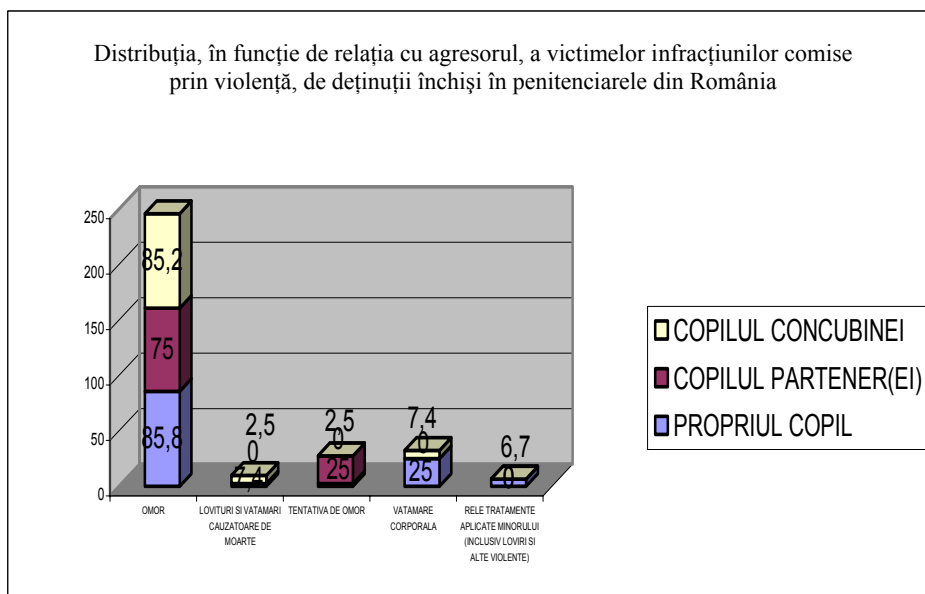
Graficul nr. 21

Distribuția, în funcție de mediul de proveniență și actul de violență, a victimelor infracțiunilor comise prin violență, de deținuții închiși în penitenciarele din România

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Graficul nr. 22

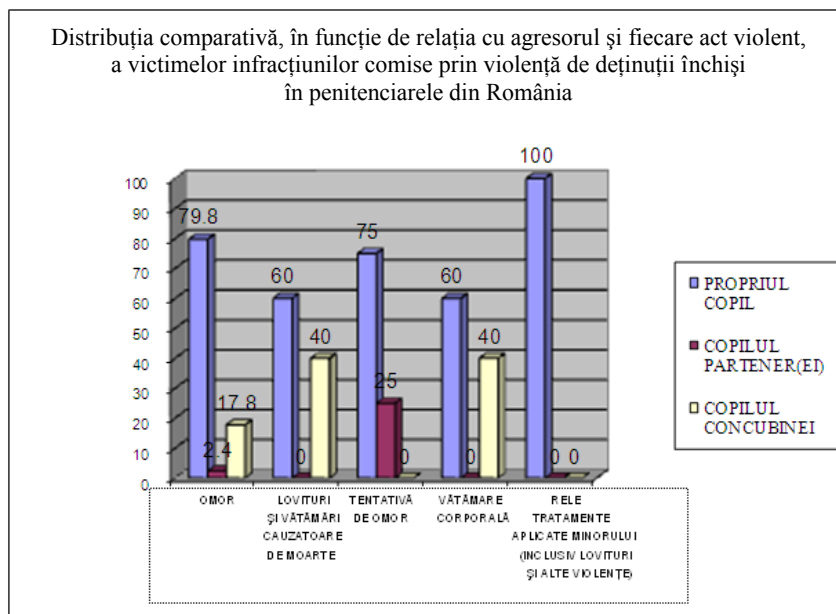

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.

Comparativ, în raport cu fiecare grup care caracterizează relația cu agresorul și fiecare tip de abuz (vezi *Graficul nr. 23*), propriii copii ai agresorului au probabilitatea cea mai mare de a fi victime ale tuturor actelor de violență, cu precădere ale omorurilor. Cu un risc relativ ridicat, dar într-o pondere mai mică și fără a fi victimizați prin tentative de omor sau rele tratamente aplicate minorului, se confruntă copiii concubinei. În calitate de victime, copiii partenerului/partenerii constituie o proporție nesemnificativă în ansamblul victimelor, ele fiind victimizate (în ponderi mici) doar prin tentative de omor și acte de omor.

În mod evident, datele existente în statisticile Administrației Naționale a Penitenciarelor oferă numai o imagine aproximativă a violenței (intra)familiale, cu precădere, cea exercitată asupra minorilor, care se manifestă, în prezent, în România. Pe de altă parte, la fel ca și alte date oficiale, și acestea sunt caracterizate de erori de înregistrare și de prelucrare, motiv pentru care am și efectuat analiza secundară prezentă în acest studiu. Pentru a remedia aceste deficiențe și a avea o imagine mai adecvată și mai completă cu privire la fenomenul *real* dezbătut de noi, informațiile furnizate de Administrația Națională a Penitenciarelor trebuie corelate cu alte informații rezultate din statisticile oficiale.

Graficul nr. 23

Sursa: Administrația Națională a Penitenciarelor, octombrie 2007.